

Vlaams
Parlement

vergadering **C124 – BIN8**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

van 11 februari 2014

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de stand van zaken van de ontwikkeling van een systeem van zelfregulering door de reissector - 852 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van de heer Egbert Lachaert tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de ondersteuning van de OCMW-besturen door de Vlaamse overheid - 855 (2013-2014)	6
Vraag om uitleg van de heer Jo De Ro tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, en tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stand van uitvoering van de motie inzake de hulpverlening bij het tegengaan van de radicalisering van moslimjongeren - 862 (2013-2014)	13
Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de goede resultaten van Vlaanderen in het corruptierapport van de Europese Commissie - 922 (2013-2014)	21

■

Voorzitter: de heer Marnic De Meulemeester

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de stand van zaken van de ontwikkeling van een systeem van zelfregulering door de reissector - 852 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Minister, deze thematiek heeft de voorbije jaren vele malen op de agenda gestaan. Heel veel collega's hebben er vragen over gesteld. Er is een hoorzitting over geweest. Dat alles heeft er uiteindelijk toe geleid dat op een bepaald moment het Reisbureau-decreet werd afgeschaft. Na de stemming in het parlement volgde er nog een uitdoofperiode, met als bedoeling dat de sector de kans kreeg om zich te reorganiseren. Dit parlement heeft duidelijk gekozen voor de autoregulering. De redenen daarvoor zijn in het verleden uitvoerig aan bod gekomen. Dat werd goed onderbouwd.

In de aanloop naar de afschaffing hebt u stappen gezet ter ondersteuning van de sector bij de ontwikkeling van een systeem van zelfregulering. Dat is evident: als we kiezen voor een systeem van zelfregulering, vragen we niet aan de minister om dat te reguleren. Dat zou niet consequent zijn. Maar het is wel de juiste instelling om te faciliteren en een aantal zaken mogelijk te maken.

Zo was er een overleg op uw kabinet met vertegenwoordigers van de diverse beroepsverenigingen uit de reissector. Mocht er maar één beroepsvereniging zijn, het zou waarschijnlijk allemaal veel eenvoudiger zijn. Er zijn er meerdere, met elk een eigen doelgroep, een eigen achterban, een eigen manier van werken. Dit overleg resulteerde, zoals u meldt in uw recente beleidsbrief, die we eind vorig jaar hebben besproken, in een eigen initiatief tot oprichting van een technische werkgroep, die verder beraadslaagde over de ontwikkeling van een zelfreguleringssysteem. Medio 2013 stelde deze werkgroep een lijst met voorwaarden op waaraan zo'n systeem minstens moet voldoen. In het najaar van 2013 zouden de beroepsorganisaties dan hun leden raadplegen over het al dan niet realiseren van een systeem van zelfregulering.

Minister, u gaf in uw beleidsbrief voor dit werkjaar 2013-2014 aan de werkzaamheden verder te ondersteunen en na te gaan – en dat is een nieuw element – of ook overleg met de socioculturele organisaties nodig was. We weten dat de vele juridische procedures tegen een aantal socioculturele organisaties mede dit parlement hebben gesensibiliseerd om destijds het decreet af te schaffen. Het was een van de grote pijnpunten, dat een aantal van de socioculturele organisaties werden gevisieerd en dat er daardoor een aantal zaken dreigden te ontstaan waarin het parlement zich niet meer kon vinden. Voor deze organisaties biedt zich de keuze aan om zelf een systeem te ontwikkelen dan wel om mee te stappen in het systeem dat de reissector zelfregulerend zou ontwikkelen.

Bij de bespreking van de beleidsbrief meldde u dat de grote spelers evenwel moeilijk tot een akkoord voor zelfregulering komen. Het model dat was uitgewerkt door het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg, werd te duur bevonden. Daarom werd aan een nieuw project gewerkt. De doelstelling was dat dit rond zou zijn op 1 januari 2014, wanneer de bestaande regeling ophield te bestaan, maar we hebben tot nu toe geen informatie dat dat zelfreguleringssysteem er is en in werking zou zijn.

Minister, wat is de stand van zaken van de werkzaamheden om via overleg binnen de reissector tot een systeem van zelfregulering te komen? Welke zijn volgens de informatie waarover u beschikt, de grote knelpunten die desgevallend nog opgelost dienen te raken om tot een akkoord te komen? Welke ondersteuning beoogt u nog te bieden om een zelfreguleringssysteem te ontwikkelen? Beperkt zich dat tot het ter beschikking stellen van een vergaderruimte, of wordt er ook een facilitator ter beschikking gesteld? Worden er bepaalde stimulansen voor ogen gehouden? De ondersteuning kan vele vormen aannemen.

Heeft het overleg met de socioculturele organisaties al plaatsgevonden en, zo ja, wat is het resultaat van dit overleg?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, ik keer nog eens kort terug in de tijd. Toen in 2007 alle partijen behalve de mijne het Reisbureaudecreet goedkeurden, werd het op algemeen gejuich onthaald: door alle partijen, door de sector, door alle reisbureaus. Minister, in uw memorie van toelichting zei u zelfs dat een systeem van zelfregulering in Vlaanderen niet nodig was en zelfs niet kon.

Het is toeval dat opnieuw de socioculturele verenigingen hier ter sprake worden gebracht door iemand die er waarschijnlijk nauw bij betrokken is. Ik heb er altijd voor gewaarschuwd dat met de afschaffing van het Reisbureaudecreet de problemen pas zouden beginnen en dat het bijna onmogelijk zou zijn om een systeem van zelfregulering op poten te zetten. Nu blijkt dat het niet lukt. Men kan nu wel zeggen dat de overheid geen zelfregulering op poten moet zetten, maar het systeem van de zelfregulering werd wel als schaamlapje gebruikt om het Reisbureaudecreet af te schaffen. Daarom vind ik het maar normaal dat de overheid alle mogelijke middelen inzet om toch tot zo'n systeem te komen. In brochures van reisbureauorganisaties heb ik gelezen dat het heel moeilijk verloopt.

Collega's, er is nog een bijkomend probleem. Sinds het Reisbureaudecreet werd afgeschaft, zijn heel wat mensen veel van hun privégeld kwijt dat ze in hun eigen zaak hebben gestoken. Omdat er geen Reisbureaudecreet meer is, wordt er ook geen of toch minder geld gegeven voor de overname. Heel wat mensen zijn dus pakken geld kwijt. Er zijn ook zo goed als geen overnames meer in de sector. Steeds meer reisbureaus stoppen en worden niet overgelaten.

Misschien krijg ik wat laattijdig gelijk, maar eigenlijk was de afschaffing van het Reisdecreet een verkeerde beslissing van de meerderheid. Maar nu zijn we zover. Minister, welke initiatieven kunt of wilt u nemen om toch tot een zekere vorm van zelfregulering te komen?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Kennes, het is een contradictio in terminis om de minister te ondervragen over zelfregulering, ook al weet ik dat uw vraag om uitleg gericht is op het faciliterende aspect ervan. In de eerste plaats – het woord zegt het zelf – is zelfregulering een zaak van de sector. Daarover zijn we het eens.

Mijnheer Sintobin, het heeft geen zin om terug te komen op de voorgeschiedenis. Iedereen kent de omstandigheden die daartoe hebben genoopt. Naast de binnenlandse problemen, hing er ook een Europees zwaard van Damocles boven het decreet, de eventuele strijdigheid met de Dienstenrichtlijn.

Mijnheer Kennes, ik heb ervoor gezorgd dat er faciliteiten werden verleend aan de organisaties. Het afdelingshoofd toeristisch ondernemen van het Departement internationaal Vlaanderen heeft de werkgroep altijd voorgezeten en geprobeerd om tot oplossingen te komen. De werkgroep kwam zowat maandelijks samen vanaf 18 december 2012 en heeft diverse sporen onderzocht, de samenwerking met het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg vzw, met Safeshop vzw en met Lloyd's. Dat zijn drie organisaties die tot doel hebben certificaten of labels af te leveren, er controle op toe te passen en er toezicht op te houden.

De meeste leden van de Association of Belgian Tour Operators (ABTO) zijn aangesloten bij Safeshops vzw. De Federatie van Belgische Autobus en Autocarondernemingen (FBAA) beschikt over een eigen kwaliteitscontrole met het accent op veiligheid en comfort van de reiziger. De FBAA had destijds een vergunning conform het Reisbureaudecreet.

Het knelpunt zit in het principe aan de ene kant en de noodzaak om een eigen zelfregulerings-systeem op te zetten aan de andere kant. De Vereniging van Vlaamse Reisagenten (VLARA) en de vereniging van Belgische Touroperators (BTO) hebben zich al die tijd principieel tegenstander getoond van een zelfregulering. Ze zeiden dat het volstaat dat de wet op de

consumentenbescherming wordt toegepast, dat er ook het Garantiefonds Reizen is, en dat dat voldoende is. Een verdere autoregulering is niet nodig. Het was de bedoeling om te komen tot een overkoepelend zelfreguleringsstelsel, los van de vereniging waar de reisbureaus bij aangesloten zijn.

Er waren diverse knelpunten, zoals de kostprijs en aspecten van mededingingsrecht die moeten worden gerespecteerd. Het hoofdknelpunt zit in het principe, al dan niet zelfregulering, en zo ja, een nieuwe overkoepelende zelfregulering of aansluiten bij een bestaande vorm. Het was de bedoeling dat er volgende maand opnieuw een werkgroep bijeen zou komen, ook al zijn de werkzaamheden tot nu toe moeilijk verlopen en hebben ze niet tot resultaat geleid. Maar gisteren kwam het bericht van ABTO dat het niet langer wenst deel te nemen aan die besprekingen. De facto moeten we dus besluiten dat de poging om tot een overkoepelende zelfregulering te komen, niet doorgaat.

De Vlaamse Vereniging Reisbureaus (VVR) heeft ondertussen een eigen vorm van zelfregulering ontwikkeld. Op het Vakantiesalon in Brussel is daarvan de officiële start gegeven: fervent reisagent. Dit is een forum waar de VVR-leden en -reisprofessionals zich bij het publiek kunnen profileren. Het doel is de consument eerlijke en professionele informatie te geven en garanties voor degenen die aangesloten zijn bij de VVR.

Conclusie: elk van die actoren kiest voor zijn eigen stelsel. De kleinere spelers ABTO, VLARA en BTO doen het niet. Ze vinden de federale regelgeving voldoende. De VVR heeft een vorm van zelfregulering ontwikkeld en zal dat wellicht verder ontwikkelen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Minister, over de sociaal-culturele organisaties heb ik niet zoveel gehoord. Dat was nochtans een van mijn specifieke vragen. Zijn er nog contacten geweest met die sector?

Mijnheer Sintobin, ik wil u tegenspreken dat er grote problemen zouden zijn. Mijn vraag is niet gebaseerd op grote problemen. Ik heb geen grote problemen gezien, ik heb alleen gepeild naar de evolutie van de realisatie van zo'n zelfreguleringsstelsel. Dat was de invalshoek van mijn vraag. Ik heb geen weet van grote problemen op dit moment, wel dat het heel moeilijk is om verenigingsoverschrijdend tot een groot zelfreguleringsstelsel te komen.

Minister, als de verschillende organisaties hun eigen stelsel uitwerken, is het natuurlijk goed dat er zo'n vorm van zelfregulering wordt ontwikkeld. Het kan ook op die manier verlopen. Inzake de vragen over de sociaal-culturele sector heb ik begrepen dat u in uw beleidsbrief zei dat er ook een ander overleg zou zijn met hen. Misschien heb ik dat verkeerd begrepen. Ik dacht dat er los van de genoemde ABTO, FBAA en VVR, ook met anderen zou worden overlegd. Ik blijf op mijn honger over de stand van zaken daarvan. Ik begrijp uw positie, minister, als u zegt: zelfregulering is zelfregulering. Maar u hebt zelf aangegeven dat u de totstandkoming van zo'n stelsel zou faciliteren. In die zin lijkt het me wel terecht dat u daarover wordt bevraagd in het parlement.

De heer Stefaan Sintobin: Nog één keer: ik weet wel dat we de discussie van de afgelopen maanden en jaren niet opnieuw moeten voeren, maar het blijft wel een feit dat het decreet werd afgeschaft met als argument dat er in de plaats een zelfregulering zou komen voor heel de sector. Mijnheer Kennes, u kunt wel zeggen dat er geen grote problemen zijn, maar er is blijkbaar wel een probleem, want er komt geen zelfregulering overkoepelend voor de sector. Er komt er één niet, er komt er één voor ABTO en er komt er één voor VVR. Dan is toch niet zo duidelijk voor de consument welke reisorganisaties welke criteria toepassen. Dat is mijn punt. Ik weet dat we de klok niet kunnen terugdraaien, maar het argument was dat er een zelfregulering zou komen in plaats van het Reisbureaudecreet. Ik stel vast dat dat er niet is.

Minister Geert Bourgeois: Op uw vraag naar de socioculturele organisaties heb ik inderdaad niet geantwoord, mijnheer Kennes. In mijn beleidsbrief voor 2013-2014 heb ik gezegd dat ik

zou nagaan of er ook overleg nodig was met de socioculturele organisaties die reisactiviteiten in hun aanbod hebben, om te kijken of het zin had dat ze toetraden. Natuurlijk, er komt geen overkoepelend zelfreguleringssysteem, terwijl die socioculturele organisaties precies waren vrijgesteld van de vergunning. De voorwaarden om met hen te gaan overleggen, zijn niet vervuld, aangezien er niet één overkoepelend systeem is.

Ik wil wel tegenspreken wat u zegt, mijnheer Sintobin. De facto zullen de pogingen om te komen tot één overkoepelend systeem, nu wel beëindigd zijn, maar ik ontken dat er geen zelfregulering zou zijn. De twee grootste organisaties, VVR met Fervent Reisagent en ABTO in samenwerking met Safeshops, gaan aan zelfregulering doen. De twee kleinere spelers vinden het niet nodig: er komt dus niet één overkoepelend zelfregulerend systeem. Wie aangesloten is bij VVR, zal kunnen zeggen dat zij garanderen dat ze bepaalde normen naleven, zich houden aan een gedragscode, dat ze een bepaalde kwaliteit garanderen, dat ze bonafide agenten zijn. Hetzelfde geldt voor wie aangesloten is bij ABTO, via een ander systeem weliswaar. Die twee gaan dus gelabeld zijn door hun eigen organisatie en gaan dat op hun eigen manier promoten. De twee kleinere spelers, met alle respect voor hen, VLARA en BTO, stappen er niet in.

De heer Ward Kennes: Ik dank u voor de toelichting, minister. Ik had begrepen dat u eens met de socioculturele sector aan tafel zou gaan zitten, ook als er niet één overkoepelend zelfregulerend systeem zou zijn, om van de sector te weten wat de noden zijn, wat ze verlangen en hoe ze ernaar kijken. Als het wordt ingevuld in de zin dat er pas op het moment dat er een algemeen systeem is ingevoerd, overleg komt, is dat duidelijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Egbert Lachaert tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de ondersteuning van de OCMW-besturen door de Vlaamse overheid - 855 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Egbert Lachaert: Minister, de vraag sluit aan bij een vraag van de heer De Loor in de plenaire vergadering over de toekomst van de OCMW's en de financiering ervan. We weten allemaal dat het het afgelopen jaar voor de lokale besturen een grote uitdaging was om de beleids- en beheerscyclus voor de komende zes jaar op te stellen tot 2019, waarbij ook de taak van het OCMW toch ter discussie staat. Niet alleen op het lokale niveau, ook op het Vlaamse niveau is de discussie al vaak gevoerd wat de toekomstige rol is van een OCMW en welke kerntaken het OCMW nog op zich zal moeten nemen. De klassieke sociale dienstverlening is natuurlijk eigen aan een OCMW, maar daarnaast is het OCMW vaak een grote speler in ouderenzorg en de zorg tout court.

Die discussie is in elk lokaal bestuur gevoerd. Men probeert in de mate van het mogelijke te besparen zonder echt aan de sociale kern van de dienstverlening te komen. Veel lokale besturen proberen samenwerking te zoeken tussen de stad/gemeente en het OCMW. Men kan beheersovereenkomsten sluiten om bepaalde zaken samen te doen, zoals een technische dienst, juridische zaken, communicatie, ICT en aankoopdiensten. Maar die efficiëntie-oefeningen volstaan niet altijd. Bovendien moeten we nog altijd zien of het beoogde resultaat wordt bereikt, waarbij die twee besturen dichter bij elkaar komen en met minder kosten functioneren. We merken dat de OCMW's een aantal stijgende lasten hebben, net zoals de gemeenten en steden. De pensioenlasten stijgen. De rechtspositieregelingen die er de laatste jaren zijn gekomen, op sectoraal niveau geïnspireerd, hebben ook een extra kost meegebracht.

Minister, hoe ziet u de toekomst van de OCMW's? Decretaal zijn er al bepaalde hefbomen ingevoerd om gemeenten en OCMW's meer te laten samenwerken. Het is mogelijk om personeel uit te wisselen en samen bepaalde taken uit te voeren. Men probeert die stimulans in te voeren. Is dat de visie van deze Vlaamse Regering, om via efficiëntieoefeningen met minder kosten te werken? Het gaat er dan om dat het OCMW beter samenwerkt met gemeente of stad. Of zal de regering alsnog steun geven aan OCMW's die het financieel moeilijk hebben en de OCMW's in het algemeen extra ondersteunen?

Het is beleidsmatig toch een interessant debat. Wat is nu nog de taak van de OCMW's? Zijn we eerlijk tegenover de OCMW-besturen? Vertellen we dat de OCMW's op termijn zullen verdwijnen en dat er een verdere integratie moet komen van OCMW in stad of gemeente, of zullen we hun toekomst toch vrijwaren, desnoods met extra steun?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Voorzitter, ik merk dat de heer Lachaert, ook een OCMW-voorzitter, ook heel erg bekommerd is over de toekomst en de werking van de OCMW's. Dat siert hem. Hij gaf een heel goed overzicht van de problemen die op ons afkomen de verdere jaren van deze legislatuur of die al op ons af zijn gekomen de voorbije jaren.

De meerwaarde van een OCMW-werking voor de inwoners, is enorm groot, maar we bevinden ons in een catch 22-situatie. Enerzijds hebben we te kampen met de financiële en economische crisis, de besparingen die moeten worden doorgevoerd. Anderzijds komen steeds meer mensen aankloppen bij het OCMW, net wegens de economische crisis. Het is een heel moeilijke situatie, we willen natuurlijk de kwaliteit van de dienstverlening niet in het gedrang brengen.

De heer Lachaert verwees al naar de problemen, maar ze worden ook gestaafd door de enquête die de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) heeft uitgevoerd. Daarin wordt ook gezegd dat de efficiëntiewinsten, die we allemaal moeten nastreven, niet zullen volstaan om met het oog op de inspanningen die moeten gebeuren, het gat dicht te rijden. Daarom trekt de VVSG aan de alarmbel en vraagt ze om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de dienstverlening optimaal blijft.

Ik was dan ook heel verheugd met het initiatief van minister Lieten waardoor zeventig Vlaamse gemeenten extra middelen zullen krijgen om de kinderarmoede aan te pakken. Het zijn incentives die absoluut nodig zijn om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de economische crisis.

Dat is heel belangrijk, minister, en we zijn het er allemaal over eens dat OCMW en gemeente moeten samenwerken, hard samenwerken. Er zijn een aantal voorbeelden genoemd. Er zijn mogelijkheden op het vlak van ICT, juridische dienst, personeelsdienst of financiële dienst. Dat samenwerken gebeurt in alle gemeenten en OCMW's. Ik kijk zeker uit naar uw antwoord.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Voorzitter, collega's, het is de zoveelste maal dat we dit onderwerp bespreken. Dat is terecht, dat zal ik niet ontkennen, maar er werden ook al diverse antwoorden gegeven.

Het probleem wordt nu opnieuw voorgelegd. Ik ben het ermee eens dat het voor veel gemeenten en steden een moeilijke oefening betreft, maar het is tegelijkertijd ook een uitdaging. Diverse pistes kunnen worden bewandeld. We kunnen dit nog honderd of driehonderd keer op tafel leggen, de vraag blijft dezelfde. We moeten ook geloven in de lokale besturen die over de autonomie beschikken om efficiëntieoefeningen te maken. De uitdaging is de vraag hoe ze de gewaarborgde dienstverlening kunnen koppelen aan een efficiënter beleid.

We hebben dit al verschillende keren besproken, we hebben al verschillende keren het antwoord gehoord. Ik kan begrijpen dat naarmate het tijdstip van bepaalde gebeurtenissen in

mei dichterbij komt, mensen zich hier wat harder op willen gooien. Voor mij is dat geen enkel probleem, maar de antwoorden zijn al diverse keren gegeven. Alleen is diverse keren blijkbaar nog niet voldoende.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, collega's, tijdens deze legislatuur is er heel veel gesproken over de samenwerking met en integratie van het OCMW. We weten dat integratie niet kan wegens federale wetgeving, maar samenwerking kan op heel veel plaatsen gebeuren. De lokale dynamiek speelt volop, daar moeten de budgettaire keuzes worden gemaakt.

Ik kan me vinden in de woorden van de voorgaande spreker. Het OCMW, de gemeente, de provincie, iedereen heeft wel een bezorgdheid. We kunnen hier misschien nog de brandweergebieden, de politiegelden en de kerkbesturen aan toevoegen. Het is een beetje gemakkelijk om voor alles te zeggen: Vlaanderen los het op.

Ik meen dat de budgettaire keuzes lokaal moeten worden gemaakt. Net zoals Vlaanderen keuzes maakt, moeten ook de gemeenten en de OCMW's ze maken. Dat is een heel goed principe.

Voor de rest denk ik dat ik het antwoord van de minister al ken, omdat we deze problematiek al heel vaak hebben kunnen behandelen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, dames en heren, mijnheer Lachaert, welkom in deze commissie, het is de eerste keer dat we elkaar hier ontmoeten. Ik heb geen probleem met deze vraag, maar zoals de heren Meremans en Kennes al hebben gezegd, hebben we die al diverse keren besproken. Dat gebeurde trouwens heel recent nog, naar aanleiding van een vraag van de heer Gysbrechts, waarbij uw collega, mevrouw Van der Borght, zich heeft aangesloten. Het ging toen specifiek over de woonzorgcentra, ik meen naar aanleiding van een studie van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA). We hadden het toen over de exploitatietekorten die een groot aantal publieke woonzorgcentra hebben. Ook de samenwerking tussen gemeenten en OCMW hebben we al diverse keren behandeld, maar het blijft een belangrijk onderwerp.

Mijnheer De Loor, u verrast me dubbel. U zei dat er nog "verdere jaren" zijn tijdens deze regeerperiode. Ik zou het eerder over weken hebben. Ik meen dat het een lapsus was van u. *(Opmerkingen van de heer Kurt De Loor)*

Ah, de legislatuur van de gemeenten. Ja, goed, maar als ons beleidsvragen worden gesteld over nieuw beleid, moeten we er toch van uitgaan dat ons slechts enkele weken resten.

De tweede verrassing was uw positieve houding tegenover de samenwerking tussen gemeenten en OCMW's. Dat heeft mij bijzonder verrast na uw houding daaromtrent toen wij de desbetreffende decreten hebben besproken.

Collega's, ik zei daarnet dat we nog enkele weken hebben. Ik wil meteen ook zeggen dat deze regering natuurlijk geen nieuwe fundamentele keuzes meer moet maken. We hebben een aantal belangrijke keuzes gemaakt. Ik geef u daarvan straks de resultaten. Dat belet niet dat dit volgens mij in een volgende regeerperiode op tafel zal liggen. De druk op de gemeentelijke financiën en op de OCMW's zal blijven bestaan.

Dit is ook niet een aangelegenheid zuiver van Binnenlands Bestuur. Ook Welzijn is uiteraard daarbij betrokken. Dat is evident. Het federale niveau is er evenzeer bij betrokken, zowel inhoudelijk als organiek. U weet dat wij in het regeerakkoord een ambitieus programma hadden opgenomen. We gingen voor de fusie van gemeenten en OCMW's. Toen werd heel eventjes geen rekening gehouden met de federale organieke wetgeving, die stelt dat een OCMW moet bestaan als een aparte publieke rechtspersoon. Dat is nog niet veranderd, ook niet na het Vlinderakkoord. Dat blijft een gegeven. Er is evenzeer inhoudelijk een federale wetgeving. Binnen dat kader handel je als je het hebt over de toekomst van de OCMW's en

over de samenwerking. De vrijwillige fusie, zoals in het regeerakkoord opgenomen, kan dus niet. Zij stuit op federale wettelijke bezwaren.

Daarom hebben wij het roer omgegooid. Wij hebben toen gesteld dat wij de samenwerking tussen de gemeenten en de OCMW's maximaal zouden faciliteren. Wij hebben dat op diverse manieren gedaan. Wij hebben in 2012 de organieke decreten gewijzigd. Dan hebben wij mogelijk gemaakt dat er voor alle gemeenten en OCMW's één secretaris en één financieel beheerder zou zijn, dat de mogelijkheid zou bestaan het OCMW-personeel dat deel kan uitmaken van het managementteam van de gemeenten en omgekeerd wederzijds over te nemen en ter beschikking te stellen, en dat er gezamenlijke HR- en ICT-logistieke diensten zouden zijn. We zouden dus streven naar maximale samenwerking, binnen het gegeven dat het gaat om twee aparte publieke rechtspersonen.

Daarbovenop hebben we beslist dat gemeenten en OCMW's dezelfde beleids- en beheerscyclus (BBC) toepassen. Dat leidt tot grotere transparantie en mogelijk tot grotere samenwerking. Het is ook gedaan met die zeer moeilijke formule voor het berekenen van de 'toelage' door de gemeente aan het OCMW.

We hebben ook Audit Vlaanderen bevoegd gemaakt voor alle lokale spelers in deze gemeenten en OCMW's. Ik heb ook een praktische handleiding laten uitwerken voor de samenwerking tussen gemeenten en OCMW's. Deze handleiding staat op de website van het agentschap.

De heer Kennes zegt terecht dat de middelen niet onbeperkt zijn. Ik blijf herhalen dat het Gemeentefonds is blijven stijgen, cumulatief met 3,5 procent. We hebben de planlasten verminderd. We hebben ook een aantal raamcontracten gelanceerd, die zowel voor gemeenten als voor OCMW's kunnen worden gebruikt, en die door een aantal lokale besturen ook met zeer goed gevolg gebruikt worden.

We hebben het OCMW-decreet aangepast. Ik heb ervoor geopteerd om een vierde vorm van verzelfstandiging mogelijk te maken. Een vereniging van privaatrecht voor woon- en zorgcentra waarin ook bestaande diensten kunnen worden ondergebracht, was al tijdens de vorige regeerperiode een hangend discussiepunt. We hebben daar toen regels voor uitgewerkt, om te komen tot een vorm van verzelfstandiging, met aansturing vanuit de publieke meerderheid. Het gaat om een democratische aansturing, met controle en dergelijke meer. Dat biedt op dat vlak de OCMW's meer mogelijkheden, ook inzake het statuut van personeel in de zorgcentra, op termijn dan toch.

De hoge personeelskosten zijn een terugkerende zorg. In verband daarmee heb ik op 12 november 2010 de rechtspositieregeling voor het OCMW-personeel veranderd. Kort gezegd laten we daarbij toe dat je ook voor OCMW's de rechtspositieregeling toepast van de gemeentebesturen. U weet dat er veel meer vakantiedagen zijn, verstoringsregelingen, enzovoort. Daarbij kunnen de gemeenten zelf die keuze maken. Op basis van de gegevens die ik heb, kan ik u zeggen dat meer dan de helft van de Vlaamse OCMW's op dit ogenblik niet van elk van de mogelijkheden die zijn opgenomen in de nieuwe rechtspositieregeling gebruikmaakt, maar minstens één of meerdere van die mogelijkheden toepast. Dat zal ertoe leiden dat er minder druk staat op de OCMW-financiën.

We hebben het punt over het statuut van de woonzorgcentra hier even besproken naar aanleiding van een vraag van de heer Gysbrechts en een tussenkomst van mevrouw Van der Borgh. Toen werd gevraagd of het klopt dat de VVSG een gelijkschakeling vraagt van de rechtspositieregeling tussen publiek en privé. Ik heb toen geantwoord dat dit officieel nog altijd niet is gebeurd. Ik weet dat dit leeft op bepaalde plaatsen, maar dit is hoe dan ook niet aan de orde tijdens deze regeerperiode. Er zijn ook geen beslissingen over genomen. Maar aangezien we in Vlaanderen ongeveer één derde OCMW-woonzorgcentra hebben, en dat we daarnaast de non-profit- en de privésector hebben, en dat de druk op de door de OCMW's uitgebate woonzorgcentra groter wordt, zal dit inderdaad een element van debat blijven.

Er zal natuurlijk altijd respect zijn voor alle verworven rechten van alle personeelsleden. Daar is op dit ogenblik geen keuze voor gemaakt. Dat is ook niet aan de orde. Mijnheer De Loor, mijn excuses als ik u niet goed begrepen had, maar het zal zeker niet meer mogelijk zijn in de laatste weken van deze regeerperiode om fundamentele opties te nemen. Maar voor de OCMW's loopt de periode gelukkig nog wat langer. De volgende regering zal ongetwijfeld een nieuw dossier op tafel brengen.

Ik geef u mijn persoonlijke visie op de toekomst. De OCMW-wetgeving is federaal. Bovendien heb ik een grote zorg voor de substantie die nog aan bod komt in de gemeenteraden. We hebben dat al herhaaldelijk besproken. Veel zaken zijn naar de satellieten gegaan: de intercommunales, de autonome gemeentebedrijven, de politieraden, straks de brandweer-raden, de delegaties aan de colleges. Ik stel vast dat er in tal van gemeenteraden nog heel weinig substantie is. Ik lees soms in kranten dat bepaalde gemeenteraden op een kwartier tot twintig minuten worden afgehaspeld.

Ik zit er al heel lang in. Ik heb dus die degressieve evolutie meegemaakt. Daarom heb ik gezegd dat we ervoor moeten zorgen dat de strategische opties voorwerp worden van debat in de gemeenteraden. We hebben daartoe een reeks maatregelen genomen: de BBC strekt daartoe. Ook de afschaffing van de planlasten, waardoor je meer autonomie bij de gemeenten legt, maakt daar deel van uit. Ook het gegeven dat in steeds meer gemeenten het algemene sociale beleid voorwerp wordt van debat in de gemeenteraad vind ik een goede evolutie. Alle OCMW-voorzitters zijn schepen en zetelen in de gemeenteraad. Ik heb het meegemaakt dat er jarenlang over OCMW's werd gediscussieerd in termen van de tekorten voor het lopende jaar en hoeveel er moet worden bijgepast. Het is misschien niet overal zo, maar naar mijn aanvoelen wordt over het brede sociale beleid wel gediscussieerd in gemeenteraden: over de openbare dienstverlening, de zorg die je verleent, de rusthuizen en desgevallend ziekenhuizen, de thuiszorg, de dagopvang, alle maatregelen die je kunt nemen om mensen langer zelfstandig te laten wonen, enzovoort. Die zaken komen naar mijn smaak terecht in de gemeenteraad aan bod. Dat hoeft hier niemand te binden, dat is mijn persoonlijke opinie. Je zult altijd een aparte entiteit moeten hebben. Dat kan wat mij betreft een agentschap zijn. Daarin moet je altijd het beheer van je instellingen hebben. Het heeft geen zin om het dagelijkse bestuur van een rusthuis in een voltallige gemeenteraad te bespreken. De individuele dienstverlening hoort uiteraard ook in een aparte instelling met gesloten deuren, zoals dat nu het geval is.

In de lijn van het regeerakkoord en met zoveel mogelijk samenwerking – we gingen uit van een vrijwillige fusie – vind ik het een goede zaak dat die evolutie doorgang vindt omdat zij het sociale beleid veel centraler stelt in de gemeente. Je hebt nu al de situatie dat alle OCMW-voorzitters deel uitmaken van het college. We hebben ook zoveel mogelijk logistieke en andere vormen van samenwerking mogelijk gemaakt. Ik kan de cijfers geven: het aantal gemeenschappelijke secretarissen is op dit ogenblik 25, het aantal gemeenschappelijke financieel beheerders is op dit moment 88. In de feiten ziet u dat de besturen die mogelijkheid aangrijpen. Het zijn vrij spectaculaire cijfers, zeker wat de financieel beheerders betreft, 88 gezamenlijke die management samenbrengen, die zorgen dat je inzake ICT, personeel, logistiek enzovoort samenwerkt. Het is een goede zaak dat dit steeds meer beleidsmatig gebeurt. Ik denk dat we in die richting evolueren, maar dat is mijn persoonlijke visie.

Ook de VVSG heeft er al voor gepleit om van het OCMW een agentschap te maken. De voorzitter van de VVSG zit ook op die lijn. Zorg dat alle strategische opties, keuzes en grote beleidslijnen in de gemeenteraad in publieke zitting komen, waar ook de aandacht en betrokkenheid van de burgers is, waar de pers het debat volgt. Dat vind ik een goede evolutie en dat doet niets af aan de publieke dienstverlening die moet worden gegarandeerd, en de taak van de gemeente om een OCMW te hebben, een sociaal huis of hoe het in de toekomst ook mag heten, en die een sterk sociaal beleid moet voeren. In de samenwerking is er ook een verband met het huisvestingsbeleid. Dat is een evolutie waar we heen kunnen gaan.

In deze bestuursperiode hebben we heel belangrijke maatregelen genomen, die ook effect sorteren, maar in de komende legislatuur zullen er zeker nog belangrijke knopen moeten worden doorgehakt.

De voorzitter: De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Egbert Lachaert: Minister, er is een solidariteit tussen OCMW-voorzitters om elkaars thema's soms te versterken. Niettemin ben ik blij met uw antwoord. De richting van samenwerking tussen gemeenten en OCMW die u aangeeft, kunnen we vanzelfsprekend delen. De autonomie van lokale besturen is natuurlijk goed, maar eigenlijk is er soms een probleem tussen een OCMW enerzijds, en een stad of gemeente anderzijds. Ze hebben elk hun autonomie. Het is niet altijd vanzelfsprekend om die te doen samenwerken. Je zit met een eigen hiërarchie en een eigen bestuur. Hoe breng je die twee dichter bijeen om tot een efficiëntere werking te komen? Hierop hebt u geantwoord met een persoonlijk standpunt.

Je hebt altijd een eigen hiërarchie, een eigen secretaris, een eigen financieel beheerder. Het is positief dat die cijfers er zijn: 88 gezamenlijke financieel beheerders en 25 gezamenlijke secretarissen. Op dit moment kan dat alleen maar als iemand uit functie verdwijnt. Als we dat traject door de tijd laten evolueren, zal het nog heel lang duren voor we gezamenlijk tot een oplossing komen. De volgende regering zal wellicht moeten evalueren hoe men dat proces kan versterken of versnellen.

De regering zal op het einde van deze legislatuur geen knoop doorhakken over de rol of precieze omschrijving van een toekomstig OCMW. Als OCMW-voorzitter merk ik dat het debat in de gemeenteraad over thema's die vroeger enkel in de OCMW-raad werden behandeld, uitbreidt, dat er meer vragen komen vanuit de gemeenteraad over thema's inzake sociale dienstverlening. Wat me net inspireert tot de vraag die ik zonet heb gesteld, en de knoop die we samen moeten doorhakken: wat zal de rol zijn van de OCMW-raad?

Voor een OCMW-voorzitter is het absurd op vragen te antwoorden in de OCMW-raad en dan nog eens in de gemeenteraad, soms van dezelfde fracties, maar door andere mandatarissen die het antwoord niet kennen. Daar zit een overlapping die niet efficiënt werkt. We zullen de rol van de OCMW-raad definitief moeten beslechten. Er zit ook een federaal luik aan vast.

Hoe dan ook zal er altijd een taak blijven inzake armoedebestrijding, er zullen voldoende middelen moeten blijven voor de OCMW's. Dat gaat in op de bekommernis die de heer De Loor heeft. We zien een extra druk op de noden van een OCMW inzake dienstverlening. Bijvoorbeeld in budgetbeheer zien we een gestegen vraag, zelfs van mensen met een gewoon inkomen. Er is een 'new class of working poor'. We zullen hun toch extra steun moeten geven. Dat kan door andere taken af te bouwen. Maar het kerntakendebat binnen het OCMW zal hopelijk op de tafel belanden van de volgende Vlaamse en Federale Regering om de knopen door te hakken.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Minister, ik ben blij dat ik u op het einde van de legislatuur nog kan verrassen. Maar u was ook verrast over mijn positieve houding over de samenwerking tussen gemeenten en OCMW's, en dat verrast mij dan weer, omdat ik in de discussie die we hier al vaak hadden, altijd heb gehamerd op een ver doorgedreven samenwerking, zowel van ICT-diensten, personeelsdiensten, technische en financiële diensten. Ik ben geen voorstander van een integratie, fusie of inkanteling van het OCMW in de gemeente. Ik ben wel voorstander van het opnemen – zoals nu is gebeurd – van de OCMW-voorzitter in het college van burgemeester en schepenen. Het is een zeer goede evolutie, en tegelijk worden ook de sociale thema's behandeld, en krijgen ze een veel breder forum om te bespreken en uit te zoeken hoe we daarmee verder moeten.

Ik zal mijn argumenten hier niet meer herhalen, dat is al voldoende gebeurd. Artikel 1 van de OCMW-wet zegt dat we iedereen een menswaardig bestaan moeten garanderen. Zonder

afbreuk te doen aan andere bevoegdheden, staat dat nog altijd een trapje hoger dan andere beleidsdomeinen. Mijn eigen beleidsdomein Toerisme is superbelangrijk, alleen staat iedereen een menswaardig bestaan garanderen nog altijd een trapje hoger.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voor de oud-strijders onder ons, voormalig minister Keulen – ere wie ere toekomt – heeft in de vorige bestuursperiode voorzichtige stappen ondernomen om samenwerking tussen stad en OCMW mogelijk te maken. Wat deze regering doet, is het voortzetten van de ingeslagen weg van de vorige legislatuur. Toen stonden veel mensen – ook in deze commissie, ik noem geen namen – daar afkerig tegenover. Het mocht niet, het kon niet, het was bemoeienis. De geesten zijn ondertussen goed aan het rijpen, en we zijn op een point of no return beland om die samenwerking verder uit te bouwen en uit te diepen.

Minister, u sprak over OCMW-secretaris, stadssecretaris en financieel beheerder. Als je lokaal een gemeentesecretaris of stadssecretaris moet vervangen met het doel over een paar jaar de OCMW-secretaris op te volgen, dan kun je niet in je voorwaarden schrijven dat het de bedoeling is dat dat ook zal gebeuren. Je moet nog altijd een apart examen organiseren op het moment dat de functie van OCMW-secretaris vacant wordt. Dat is een eigenaardig systeem. Je kunt met een eenvoudige beslissing van een OCMW-raad en gemeenteraad niet besluiten dat de gemeentesecretaris ook OCMW-secretaris wordt. Dat is ook het geval voor de financieel beheerder.

Jullie horen het wellicht donderen in Keulen, maar dat is zo. Daarover is een omzendbrief van Binnenlands Bestuur verschenen. Wij bevinden ons in die specifieke situatie. Er moet dus een apart examen worden georganiseerd, met de bedoeling dat de gemeentesecretaris ook OCMW-secretaris wordt. Mevrouw Vanderpoorten heeft daarover al een vraag om uitleg of een schriftelijke vraag gesteld.

Minister, u hebt terecht de mond vol over een goede samenwerking. Deze laatste pijnpunten over een verder doorgedreven samenwerking tussen OCMW en stad zou u in de enkele weken die u als minister nog resten, moeten wegwerken.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Als de heer De Loor niet verdwenen was, zou ik hem zeggen dat ik blij ben dat we op het einde van deze periode elkaar nog kunnen verrassen. Ik zal zijn onthouding in de plenaire vergadering dan maar als een positieve onthouding beschouwen met betrekking tot het decreet waarover we zo veel hebben gediscussieerd. *(Gelach)*

Mijnheer Verfaillie, u weet dat de administrateur-generaal hier altijd is, maar hij is nu met vakantie, anders zou ik het hem meteen vragen. Als er pijnpunten zijn, gaan we die bekijken. De obstakels kunnen niet al te groot zijn als we nu al 25 gemeenschappelijke secretarissen en 88 gemeenschappelijke financiële beheerders hebben, maar ik neem het mee.

Als mensen in een bepaalde positie, bijvoorbeeld een gemeentelijk secretaris, die taak niet op zich willen nemen, kun je hen niet verplichten, want ze zijn benoemd. Dat is ook een aspect. Ik ben het met u eens, mijnheer Lachaert, dat veel operaties gebeuren naar aanleiding van pensionering. Het is ook niet de bedoeling om mensen te ontslaan. In dialoog met die mensen kan men nagaan of ze bereid zijn een andere functie uit te oefenen. Meestal zijn die mensen statutair en dus kun je niet zomaar aan hun positie tornen. Niettemin vind ik het resultaat al heel sterk. Het zal ongetwijfeld nog toenemen in de toekomst.

Er zijn gemeenten waar men ook fysiek de samenwerking realiseert. Er is zo'n voorbeeld met een sp.a-burgemeester in Houthalen-Helchteren en een voorbeeld toen met Open Vld en nu met de NV-A en Open Vld in Lier. In Houthalen-Helchteren heeft dat geleid tot een vermindering van de exploitatiekosten met 4,5 procent, omdat alles gemeenschappelijk is: balie, frontdesk, heel de logistiek. Meer dan dertig vte's zijn afgevlloed met pensionering of hebben een andere functie op zich genomen. Er is een besparing van 1,5 miljoen euro per

jaar, dat is een serieuze besparing voor een kleine gemeente. Het is wel het resultaat van een geheel, minder gebouwen, energiezuinig enzovoort. Het schepencollege en de raad van het OCMW hebben dezelfde vergaderzaal. Dergelijke faciliteiten kunnen in zo'n optimale omgeving veel beter worden benut.

De heer De Loor had het over verdere opties. Ik ben het met hem eens dat het belangrijk blijft om iedereen een menswaardig bestaan te verschaffen. Dat is voor ons allemaal een prioriteit, denk ik en hoop ik toch. De manier waarop dat gebeurt, is niet het doel van de wet. De wet heeft een sociaal oogmerk. Dat kun je doen door synergieën te creëren en democratische winst te boeken, wat ook mijn persoonlijke overtuiging is. Ik denk dat iedereen er intussen van overtuigd is dat het een goede zaak is dat de OCMW-voorzitter deel uitmaakt van het college. Het beleid wordt zo op een ander niveau getild en wordt veel opener en transparanter besproken in de gemeente.

Persoonlijk denk ik dat we daar verder in kunnen gaan. U vraagt naar de OCMW-raden. Je kunt je inbeelden dat in de toekomst de gemeenteraad zou beslissen over het sociale beleid en dat ze het beheer en de individuele dienstverlening – die uiteraard niet in publieke zitting kan komen – laat uitvoeren door een agentschap of autonoom gemeentebedrijf. Dat is absoluut nog geen beslist beleid, maar de geesten rijpen en evolueren op dat vlak heel snel.

Het biedt meteen een groot voordeel voor de herwaardering van de gemeenteraden, een zorg die we parlementsbreed delen. Die evolutie baart mij zorgen, ik zie het evenzeer in andere landen: jonge mensen raken gedemotiveerd omdat ze zich afvragen wat ze nog te beslissen hebben in de gemeenteraad. Er is veel gedelegeerd aan het college, aan politieraden en straks ook de rest van het veiligheidsbeleid, er zijn intercommunales. Nutsbedrijven leggen een riolering aan en meteen heel de weg. Ook die discussies verdwijnen uit de gemeenteraad. Autonome gemeentebedrijven zijn satellieten waar vaak weinig zicht op is. Daar hebben we al aan geremedieerd. Een pluspunt is dus ook dat je het sociaal beleid tot in de gemeente brengt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jo De Ro tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, en tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stand van uitvoering van de motie inzake de hulpverlening bij het tegengaan van de radicalisering van moslimjongeren - 862 (2013-2014)

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Bourgeois.

De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro: Voorzitter, minister, collega's, ik vermoed dat u zult antwoorden namens uw collega's, minister, omdat mijn vraag aan de Vlaamse Regering is gesteld en aan drie ministers in het bijzonder.

In de plenaire vergadering van 27 november 2013 werd de motie inzake de hulpverlening bij het tegengaan van de radicalisering van moslimjongeren door een grote meerderheid van het Vlaams Parlement goedgekeurd, met de vraag daarvan snel werk te maken. Aan de Vlaamse Regering is gevraagd om een centrale coördinatie- en expertencel op te richten. De vraag is om de experts, nu verspreid in veel sectoren waar Vlaanderen banden of bevoegdheden heeft, samen te brengen en vrij te stellen in hun huidige opdrachten, om de cel een tweeledige structuur te geven met een front- en een backoffice en om twee doelstellingen centraal te

stellen: ten eerste het verstrekken van informatie en het snel detecteren van eerste tekenen van radicalisering en daarnaast het samenbrengen van alle expertise. De vraag is ook om overleg te plegen en voortdurend in dialoog te gaan met lokale en centrale vertegenwoordigers van moslimgemeenschap, inspectie en leerkrachten van het vak islamitische godsdienst, ouders en familieleden van geradicaliseerde jongeren en vertegenwoordigers van de scholen die getroffen worden door de problematiek.

De problematiek is sinds 27 november 2013 misschien niet altijd even sterk in het nieuws geweest, maar is er zeker niet minder op geworden. Ik heb deze vraag om uitleg ingediend toen we nog eens werden opgeschrikt door een reportage van de openbare omroep France 2 van onze zuiderburen, die de methodes, radicalisering en rekrutering in kaart bracht. Vooral op preventief vlak kunnen er nog grote stappen worden gezet. Die zitten vervat in de vragen van de motie van 27 november 2013.

Minister, wat is de stand van zaken van de uitvoering van de motie? Is de centrale coördinatie- en expertencel inzake radicalisering al opgericht, of in oprichting, en operationeel? Wie stuurt deze cel dan aan? In welke acties en middelen is er voorzien op vlak van Welzijn, Onderwijs en Binnenlands Bestuur om preventieve acties op te zetten inzake het tegengaan van radicalisering bij jongeren?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens: Inderdaad, mijnheer De Ro, de motie is tweeënhalve maand geleden goedgekeurd door het parlement. We hebben die toen niet goedgekeurd, en dat had wel een aantal redenen. De motie heeft enerzijds wel de verdienste dat ze de vinger op de wonde legt, anderzijds vonden wij ze onvolledig. Zeker de radicalisering van moslimjongeren en de problematiek van de Syriëstrijders verdienen volgens ons een veel bredere aanpak.

Vanzelfsprekend zijn wij voorstander van een actief beleid dat zou worden ontwikkeld om die jongeren uit het extremistische milieu te halen, maar we moeten vaststellen dat het beleid vaak nog veel te laks omgaat met de problematiek van het moslimextremisme en dat men ook vaak naïef is over de rol die sommige moskeeën spelen in die radicalisering. Men stelt het graag voor alsof jongeren enkel radicaliseren via het internet, maar de realiteit is anders, want ook moskeeën worden daartoe gebruikt. Moskeeën worden nu vaak voorgesteld als een soort van dam tegen de radicalisering, en dat doet deze motie ook. De motie gaat nogal naïef uit van de goede bedoelingen van alle lokale vertegenwoordigers van de islam, die zelfs moeten helpen bij de aanpak.

Ik weet dat het niet echt past in het plaatje van de traditionele partijen, maar die lokale moslims, de imams en de moskeeën zijn vaak niet zo onschuldig als men graag wil beweren. Het volstaat om eens te luisteren naar een aantal ex-moslims, die zelfs deel uitmaken van het Vlaams Comité voor Ex-moslims, die beschrijven hoe jongeren radicaliseren, hoe ze worden geïndoctrineerd en zelfs worden aangezet tot actie vanuit de moskee. Het volstaat om te verwijzen naar de familie van Brian De Mulder, u allemaal bekend, want hij heeft heel wat media-aandacht gekregen. Zij vertelden dat hun zoon geradicaliseerd werd in moskee De Koepel. Die moskee werd erkend. U zult zich nog herinneren dat u vorig jaar, na alarmerende berichten van de veiligheidsdiensten, de erkenning hebt willen intrekken. U hebt er althans mee gedreigd om dat te doen.

Minister, in het licht van uw actief beleid ter zake, volgt u dit ongetwijfeld op, en ik zou u concreet willen vragen hoe het zit met de erkenning van die moskee. Werd die erkenning ingetrokken? Wat is de stand van zaken?

Ik herinner me dat door de meerderheid een amendement werd ingediend. Het werd ook goedgekeurd. Daarin stond letterlijk: “De initiatieven die naar aanleiding van deze motie worden genomen, mogen geen initiatieven op het gemeentelijke, provinciale of federale vlak overlappen of doorkruisen.” Deze letterlijke passage werd door de meerderheidspartijen toegevoegd aan de motie en werd als dusdanig goedgekeurd. Wij hebben er bezwaar tegen

gemaakt in de plenaire vergadering vanuit de opinie dat een versnippering van het beleid wordt gerealiseerd door de toevoeging van dat extra punt aan de motie.

Als we niet willen versnipperen, minister, dan is er natuurlijk overleg nodig met al die lokale en andere actoren. Mijn concrete vraag is of er inderdaad overleg is met de gemeente- en provinciebesturen en met de federale overheid.

De heer De Ro wees er al op dat hij zijn vraag stelt aan meerdere ministers. In het bijzonder de minister van Welzijn heeft onzes inziens een belangrijke rol te spelen vanuit Welzijn en inzonderheid vanuit Jeugdzorg. Hebt u er zicht op, vooral verwijzend naar de jeugdzorg, welke maatregelen zullen worden genomen?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, dames en heren, ik begin met het antwoord op de eerste vraag, en dat verleen ik namens minister Vandeuren. Ik zal me dus aan de tekst houden die hij me heeft bezorgd. Ik zal die zo integraal mogelijk voorlezen.

Minister Vandeuren wijst erop dat een antwoord op de toenemende radicalisering altijd een samenspel van verschillende actoren en factoren veronderstelt: steden en gemeenten, federale en Vlaamse overheid, hulpverlening, jeugdwerk, veiligheid enzovoort. In een dergelijke aanpak bevestigt hij de noodzaak om ondersteunend en hulpverlenend te investeren in de begeleiding van radicaliserende jongeren en hun gezinnen.

Hulpverlening in deze context kan verschillende dingen betekenen, want bij radicaliserende jongeren is er vaak geen sprake van vrijwilligheid en moet op grond van verontrusting een actie worden opgezet. In die context vermeldt hij allereerst dat als de betrokken minderjarige een als misdrijf omschreven feit (MOF) heeft gepleegd, de jeugdrechter een maatregel inzake herstelgerichte en constructieve afhandeling kan opleggen die in vier varianten aangeboden wordt: herstelbemiddeling, herstelgericht groepsoverleg, leerproject en gemeenschapsdienst. Deze initiatieven hebben een meervoudige finaliteit: herstel van materiële of immateriële schade, verhoging van probleeminzicht, vorming en het vinden van maatschappelijke heraansluiting.

We stellen evenwel vast dat radicaliserende jongeren vaak gedrag vertonen dat strikt genomen niet onder de noemer 'MOF' te catalogeren valt, maar toch als ernstig maatschappijverstoring beschouwd wordt. Vanuit die vaststelling willen we de diensten Herstelgerichte en Constructieve Afhandeling (HCA) vanuit hun expertise toelaten hun aanbod ook voor dergelijk probleemgedrag in te zetten. We herwerken hiertoe de erkennings- en financieringsmodaliteiten van de HCA-diensten. Het besluit van de Vlaamse Regering dat daartoe moet leiden, ligt momenteel voor bij de Raad van State. Momenteel heeft vzw Elegast, een Antwerpse HCA-dienst, wel al een leerproject ontwikkeld voor dergelijke radicaliserende jongeren.

Daarnaast is er een rol weggelegd voor de ondersteuningscentra Jeugdzorg (OCJ) die in het kader van het decreet Integrale Jeugdhulp specifiek zullen inspelen op situaties van verontrusting. Gevallen van ernstige radicalisering zijn immers zo onveilig of bedreigend dat het een maatschappelijke plicht is om op te treden, ook als de jongere dat niet ziet zitten. Het decreet voorziet erin dat men in zo'n situatie terecht kan bij een gemandateerde voorziening. Indien nodig komen ze zelf tussen om de situatie actief op te volgen of om de hulpverlening te organiseren. De gemandateerde voorzieningen doen dat aanklappend. En als dat niet tot resultaat leidt en als het niet anders kan, verwijst het OCJ de situatie door naar het parket. In dat geval is er sprake van 'gedwongen hulpverlening' die de jeugdrechter kan opleggen.

Naast deze twee actoren, HCA en OCJ, zijn er uiteraard nog andere relevante voorzieningen die via hun regulier aanbod hun rol spelen en daadwerkelijk opnemen. Ik verwijs ook specifiek naar het algemeen en justitieel welzijnswerk en het aanbod geestelijke gezondheidszorg.

Daarnaast blijft het belangrijk om in de hulpverlening ook in de breedte de aandacht voor een cultuurgevoelige aanpak te versterken. Het aandeel van personen van vreemde herkomst in het cliënteel neemt immers toe, waardoor voorzieningen sowieso al geconfronteerd worden

met complexere hulpvragen. Verschillen in taal, cultuur en religie en een andere kijk op zorg, maken dat hulpverleners niet altijd weten hoe gepast te reageren en te handelen. Daarvoor zijn er al verschillende initiatieven ontwikkeld. Het zal zaak zijn die te continueren.

Zo zijn er bijvoorbeeld steunpunten cultuursensitieve hulp geestelijke gezondheidszorg in Antwerpen, Brussel en Gent. Er zijn ondersteuningsteams Allochtone Jongeren (OTA) in de jeugdbijstand. Er is de ontwikkeling helpdesk cultuurgevoelige jeugdhulp, momenteel een pilootproject in Antwerpen en Brussel, en hierbij zijn ook de integratiecentra betrokken.

Soms loopt de hulpverlening vast, ondanks alle inspanningen. Een jongere, zijn ouders en de hulpverleners raken het bijvoorbeeld niet eens over wat er moet gebeuren of er is een conflict tussen een jongere en zijn ouders waardoor geen gesprek meer mogelijk lijkt. Bij ernstige conflicten kunnen zowel jongeren, ouders als hulpverleners een beroep doen op een bemiddelaar. Die is zelf niet bij de hulpverlening betrokken, maar kan als neutrale gespreksleider wel helpen om het conflict, niet zelden aanwezig in situaties van radicalisering, te ontmijnen en een begin van oplossing te zoeken zodat de hulpverlening weer op gang kan komen. De uitvoering van het decreet Integrale Jeugdhulp geeft er op korte termijn concreet vorm aan.

Dat was het antwoord van minister Vandeuren. Ik kom nu tot de volgende vraag. Er zijn al meerdere initiatieven genomen om de coördinatie en afstemming tussen de verschillende actoren te verbeteren en om de beschikbare informatie beter te ontsluiten. Het Kruispunt Migratie-Integratie brengt de betrokken ambtenaren van de vier steden Maaseik, Vilvoorde, Antwerpen en Mechelen, samen om hun kennis te delen, om aan uitwisseling van visies te doen, om noden te detecteren, om samen na te denken over en te werken aan oplossingen. Mijn administratie volgt dit overleg mee op zodat alle voorstellen, signalen en ideeën vanuit de lokale besturen kunnen worden opgepikt.

Onderwijs plant rondetafelgesprekken met vertegenwoordigers van de overheid, de respectieve schepenen van onderwijs, directies van secundaire scholen en basisscholen en de CLB's. Ze zullen plaatsvinden in Mechelen, Antwerpen, Maaseik en Vilvoorde. De doelstellingen van de rondetafelgesprekken zijn multipel, een ervan is het concretiseren van de noden en nagaan hoe een expertencel hier een goed antwoord op kan bieden. Uiteraard is er ook het uitwisselen van 'best practices' enzovoort.

Het thema van radicalisering werd op 10 oktober 2013 ook al eens geagendeerd op de horizontale commissie Integratiebeleid, dat is eigenlijk een samenwerking tussen alle beleidsdomeinen die we al hebben. Als we het ooit hebben over een frontoffice, moeten we er ook rekening mee houden dat we al bepaalde beleidsdomeinoverschrijdende instellingen hebben. Daar is beslist om vanuit de commissie ook na te denken over een beleidsdomeinoverschrijdende aanpak van radicalisering op langere termijn. Dat zal binnen de commissie verder worden opgevolgd.

Voor wat betreft mijn eigen bevoegdheden, heb ik de steden Antwerpen, Maaseik, Mechelen en Vilvoorde ook ondersteund met financiële middelen. Ook dat is hier al aan bod gekomen. Ik heb een subsidie van 5500 euro gegeven voor een brochure die de steden hebben opgemaakt. De subsidie dient voor de opmaak en de druk van hun brochure 'Beheersen van moslimradicalisering. Een handreiking voor beleid en praktijk'. Met die handreiking willen de vier burgemeesters ondersteuning bieden aan andere lokale besturen en aan eerstelijns-werkers, schooldirecteurs, leerkrachten, politie, middenveldorganisaties, welzijnsinstanties, sportclubs en jeugdverenigingen in hun aanpak van moslimradicalisering bij jongeren door hen concrete handvaten aan te reiken.

Ik heb ook gezorgd voor de digitale verspreiding van de brochure bij alle lokale besturen via de website, de nieuwsbrief 'Binnenl@nd' en de publicatie 'Binnenb@nd' van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Daarnaast heb ik ook alle gemeentebesturen een brief gestuurd met een exemplaar van de brochure. Ook de onthaalbureaus, integratiecentra, het Kruispunt Migratie-Integratie en het Minderhedenforum kregen een exemplaar bezorgd.

Voorts heb ik eind vorig jaar een projectsubsidie van 90.000 euro toegekend aan de methodologische ondersteuning van een lokaal preventiebeleid inzake radicalisering. Het gaat om een wetenschappelijk onderzoek dat dieper inzicht moet geven in de motivering van jongeren om al dan niet in Syrië te gaan strijden en dat het hulpverleningsaanbod beter moet afstemmen op de hulpvraag van de jongeren en hun omgeving. Het onderzoek moet Antwerpen, Vilvoorde, Mechelen en Maaseik — en bij uitbreiding ook andere steden en gemeenten — helpen in hun aanpak van radicalisering. Dit onderzoek wordt normaliter dit jaar afgerond. Het gaat om een initiatief van de steden waarmee, als ik me niet vergis, na een aanbesteding Marion van San werd belast.

Ik wil de resultaten van die initiatieven, gesprekken en rondetafels afwachten alvorens over te gaan tot de oprichting van een centrale frontoffice. Ik begrijp uiteraard zeer goed dat het voor ouders, hulpverleners, onderwijzers of andere eerstelijnswerkers een meerwaarde is als er één aanspreekpunt is waartoe ze zich met vragen kunnen richten. Maar er zijn al heel veel initiatieven, ook op lokaal vlak. Een en ander moet dus doordacht gebeuren. Het is belangrijk dat alle bestaande expertise, die nu verspreid is bij diverse mensen, diensten en organisaties, lokaal, federaal en deelstatelijk, op een of andere manier wordt gebundeld, zodat je vermijdt telkens opnieuw hetzelfde onderzoek te doen en telkens opnieuw antwoorden te zoeken op vragen die al beantwoord zijn. Daarom is het belangrijk dat in eerste instantie in kaart wordt gebracht wat precies de behoeften zijn, hoe je een dergelijke frontoffice concreet kunt uitbouwen. Daar zijn we momenteel mee bezig.

We moeten ons hoeden voor een geloof in eenvoudige oplossingen. Ik heb dat destijds in het plenaire debat gezegd, ik neem aan dat u allen die mening deelt. Zoals al gesteld: een antwoord op de toenemende radicalisering veronderstelt altijd een samenspel van verschillende actoren en factoren. Dat was een van de conclusies van de expertenmeeting over radicalisering die afgelopen najaar plaatsvond in Antwerpen op initiatief van het United Nations Institute for Training and Research (UNITAR), het opleidings- en onderzoeksinstituut van de Verenigde Naties. Ik citeer: “There is a need for more: cooperation, coordination, exchange of practice in which concrete needs are identified and addressed, with policies which support front-line workers in executing their responsibilities. Since the first reporting on Europeans going to fight in Syria, the media, generally speaking, has and continues to be a negative distraction, leading to short-term and possibly misguided policy actions.” Ik kom daar nog op terug: ook de experten van de VN waarschuwen voor eenvoudige kortetermijnoplossingen. Het probleem is breder en vergt een grondige aanpak.

Daarnaast zal een verkennend actieonderzoek worden gevoerd ter voorbereiding van een project om jongeren toe te leiden naar een zinvolle tijdsbesteding, onderwijs en werk. Ook daar wordt onderzocht welke samenwerking er kan gebeuren tussen relevante actoren en sectoren om de doorstroming van jongeren naar die sectoren te verbeteren. Dat onderzoek wordt uitgevoerd door een samenwerkingsverband van zeven partners. Door deze specifieke combinatie van academies – Universiteit Antwerpen, het Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO), de KU Leuven en de lokale partners, de onthaalbureaus van de betrokken pilootregio's – wordt de nodige expertise over ervaring met en bekendheid bij deze doelgroep gegarandeerd. Het Steunpunt Diversiteit en Leren van de Universiteit Gent staat in voor de coördinatie van het project. Het onderzoek wordt uitgevoerd in vier projectregio's: Antwerpen, Brussel, Gent en Turnhout. Het is ook hier de bedoeling dat de uitkomst van het project toepasbaar wordt in alle steden en gemeenten die met deze problemen worden geconfronteerd. Dat onderzoek zal normaliter afgerond zijn tegen eind juni 2014.

Ik heb bovendien ook een subsidie verleend aan een tweedaagse internationale expertenmeeting over radicalisering, die het voorbije najaar heeft plaatsgevonden in Antwerpen, op initiatief van UNITAR. Beleidsverantwoordelijken, ambtenaren, veiligheidsspecialisten en onderzoekers uit binnen- en buitenland namen daaraan deel.

Ik heb al een paar conclusies voorgelezen. Er is nood aan meer samenwerking en uitwisseling van goedepraktijkvoorbeelden. Daar maken we werk van. Ik heb al gerefereerd aan het werk dat we doen met de commissie Integratiebeleid, het Kruispunt en de rondetafels. Er is nood aan een langetermijnperspectief: er mogen geen snelle ondoordachte maatregelen worden genomen. Een brede aanpak is nodig: ook oog hebben voor onderwijs, jeugd, welzijn, geestelijke gezondheidszorg, media, enzovoort. Er is een belangrijke rol weggelegd voor de lokale besturen. Die kunnen ook positieve acties ondernemen, zoals het aangaan van een dialoog gaan met de moslimgemeenschap.

Ook bij de integratiesector zit er heel wat knowhow op het vlak van interculturalisering en cultuursensitieve zorg waar organisaties en diensten gebruik van kunnen maken. Bijvoorbeeld: het Kruispunt Migratie-Integratie plant een ondersteuningstraject voor aarzelingen bij eerstelijns werkers en hulpverleners in hun omgaan met jongeren van vreemde herkomst. Vanuit Onderwijs en Vorming zijn er de afgelopen maanden en jaren al een aantal stappen gezet om scholen, de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) en de lokale overlegplatforms (LOP's) te ondersteunen: leerlingenbegeleiding in de scholen en via de CLB's; samenwerking tussen scholen en lokale politiediensten; samenwerking met Binnenlandse Zaken; het samenwerkingsprotocol met de Staatsveiligheid inzake gegevensuitwisseling; specifieke informatie voor de scholen omtrent radicalisering; initiatieven ten aanzien van leerkrachten islamitische godsdienst; een vormingsaanbod voor imams en imams in opleiding; de eenjarige masteropleiding 'Islamitische theologie en godsdienstwetenschappen'; de werking van de LOP's, enzovoort. De acties met betrekking tot Welzijn heb ik al aangehaald.

Ik vat samen. De Vlaamse Regering neemt, net zoals u, dit probleem uiteraard zeer ernstig op. Zowel binnen Onderwijs, Welzijn als binnen de integratiesector zelf worden heel wat initiatieven genomen en wordt expertise ontwikkeld om op een adequate manier om te gaan met radicaliserende jongeren en om de backoffice te versterken. We hebben ook al verschillende maatregelen genomen om te coördineren en om partners samen te brengen. Denk aan de initiatieven om in de steden de vier hoofdactoren samen te brengen, met hen samen te werken en hen te ondersteunen in hun acties. Ik geloof heel sterk in acties op het terrein door de lokale actoren, de burgemeesters, hun integratiediensten, politiediensten en onderwijsinstellingen. Op basis daarvan gaan we alles in kaart brengen, ondersteund door het onderzoek en door de verslagen van de experts. Zo kunnen we zien op welke manier we dit allemaal moeten samenbrengen en op welke manier je het best kunt komen tot één frontoffice. Op dit ogenblik is er een aanspreekdienst. Er is mijn agentschap Binnenlands Bestuur, er is het Kruispunt en er is de horizontale commissie binnen de Vlaamse overheid.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro: Minister, dank u voor het uitvoerige antwoord. Een deel van het antwoord werd al gegeven door minister Smet, ook namens de drie ministers, bij mijn interpellatie die de aanleiding was voor de motie die ik toen heb ingediend.

U verwees naar de conclusies van de tweedaagse conferentie in Antwerpen. Allereerst wil ik daarover zeggen dat deze conclusies onderstrepen wat we destijds in de resolutie hebben gevraagd: meer samenwerking, nood aan een lange termijn, brede aanpak, belangrijke rol voor de lokale gemeenschappen en de gemeenten. U hebt ook meerdere keren gezegd dat er op het terrein actie moet worden ondernomen. In heel de discussie heb ik voortdurend benadrukt dat dit geen doorschuiven is van verantwoordelijkheden. In mijn eigen stad, maar ook in Maasmechelen, Mechelen en Antwerpen, zijn er heel veel actoren op de terreinen van welzijn, onderwijs en veiligheid die op dit moment heel veel actie ondernemen. Alleen is het zo – en dat was de aanleiding van het hele debat – dat vooral in de sectoren van welzijn en onderwijs het gevoel heerst dat, als er al expertise is, deze nog te diffuus is, en dat iedereen die goede wil wil tonen, er zelf naar op zoek moet gaan. Op die manier gaat heel veel tijd verloren.

Ik ben zelf schepen van Onderwijs en ben dus op de hoogte van de initiatieven die men op dat terrein wil nemen. Ik weet dat die rondetafels er komen. Het is niet slecht dat ze worden

georganiseerd. Maar de basisvraag, los van de frontoffice die u binnen Binnenlands Bestuur ziet, blijft ook na uw uitvoerige antwoord: waar kunnen we terecht voor expertise en ondersteuning op het terrein van welzijn en onderwijs? Zeker inzake Welzijn ervaar ik dat Vlaams-Brabant op alle terreinen zoals crisisopvang, bijzondere jeugdzorg, time-outprojecten systematisch achteraan bengelt. Ze zitten met de bezemwagen aan de vorige col, terwijl de andere provincies bijna aan de finish zijn.

Ik zal mijn tactiek wat moeten veranderen en geen vraag om uitleg stellen aan de drie ministers samen, want dan krijg ik stukjes antwoorden van de minister van Onderwijs en van de minister van Binnenlandse Aangelegenheden, maar de minister die ik hoofdzakelijk in het oog moet houden, is de minister van Welzijn, want daar beweegt weinig of niets. Ik hoor vandaag ook weinig nieuwe elementen. Ik zal mijn vraag om uitleg daar opnieuw stellen.

Minister van Binnenlands Bestuur, ik heb u een schriftelijke vraag gesteld over een rol die u kunt opnemen. Ik verneem van mensen uit het onderwijs in mijn stad, maar ook in Mechelen en Antwerpen, dat mogelijke risicojongeren die spijbelen, zich in een gebedshuis bevinden. Ik laat in het midden of het wel of niet over erkende gebedshuizen gaat, maar ik denk wel dat er ook erkende moskeeën bij zijn. Zou het geen goed idee zijn om mensen van de erkende moskeeën onder de aandacht te brengen dat onderwijs belangrijk is voor de toekomst van kinderen en dat er leerplicht is? Vaak kijken we bij spijbelende jongeren richting horeca, maar misschien moeten we ook eens richting moskeeën kijken. Als bevoegd minister zult u die moskeeën wellicht enkele keren per jaar aanschrijven. Waarom zou u er niet ook eens de aandacht op vestigen dat ze er zelf actief de nadruk op moeten leggen dat onderwijs heel belangrijk is? Als we ze zo niet bereiken, is het heel moeilijk om sommige jongeren in het vizier te houden.

Minister, u had gezegd dat het u niet echt een opdracht leek om dat in de erkenning in te schrijven. Dat vraag ik ook niet, maar ik hoop toch dat u mogelijkheden ziet om daar bij een volgend schrijven de aandacht op te vestigen en een warme oproep te doen om eraan mee te werken. Ik geloof niet dat alle moskeeën hierin een slechte rol spelen. Er zullen altijd slechte en goede zijn, maar ik geloof wel dat de mensen van goede wil ook daar moeten worden gezocht. Zij kunnen wel bruggen slaan. We moeten hen meer betrekken dan we in het verleden hebben gedaan.

Minister, ziet u mogelijkheden binnen uw beleidsdomein om de moskeebesturen op te roepen waakzaam te zijn en mee te werken aan de leerplicht?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens: Minister, ik kan begrijpen dat u zich in uw nochtans uitvoerige antwoord voornamelijk hebt beperkt tot het gecoördineerde antwoord namens de drie ministers. Ik mis wel de link met de federale overheid, en dat bevestigt de vrees die we destijds hadden bij de goedkeuring van de motie door de meerderheid, en de niet-goedkeuring van onze motie, namelijk dat er een gebrek is aan een totale aanpak en dat er een versnipperd beleid is. Dat vraag ik niet omdat ik warm zou lopen voor een of andere vorm van samenwerkings-federalisme. Helaas bevinden de problemen om deze kwestie kordaat aan te pakken zich nog altijd op het federale niveau. Ik denk dan aan de federale ministers Milquet en Turtelboom.

Minister, u hebt wel verwezen naar terugkoppelingen met het lokale niveau, maar dan hoor ik dezelfde vier gemeenten terugkomen: Antwerpen, Vilvoorde, Mechelen en Maaseik. In het verleden hebben we vastgesteld dat voornamelijk daar jongeren vertrekken naar Syrië en andere moslimlanden. Uit mijn eigen stad Genk zijn er ook heel wat jongeren vertrokken naar ginder. Waarom moeten we ons beperken tot die vier gemeenten? Wat doet u met andere gemeenten? Zeker als het gaat over het detecteren van radicalisme, en over preventie daarvan, moeten we breder gaan dan de gemeenten waar de problemen tot nu toe al zijn vastgesteld. Waarom pakt men dit niet aan in andere gemeenten en op het provinciale niveau?

Minister, deze vraag hebt u niet beantwoord, hoewel ze tot uw takenpakket behoort: een tijd geleden waren er problemen inzake veiligheidsdiensten met betrekking tot moskee De Koepel

waar Brian De Mulder destijds werd geradicaliseerd. Hebt u daar maatregelen genomen? Wat is de stand van zaken van die moskee en de erkenning ervan?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Er is heel veel nood aan allerlei vormen van coördinatie tussen Vlaamse ministers en administraties, maar ik beklemtoon ook de noodzaak om met federale diensten, onder andere het parket, de Staatsveiligheid, Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken enzovoort, de zaken goed te coördineren. Anders dreigen we vast te lopen in het feit dat iedereen initiatieven neemt, dat er her en der wordt gecoördineerd, maar dat daar toch nog altijd gaten in zitten. Als we lezen dat er nu al 26 Belgen zijn omgekomen in Syrië, dan volgen er ongetwijfeld nog veel anderen in hun kielzog. De problematiek blijft brandend actueel.

Minister, misschien moet er iemand de leiding nemen in al die zaken. Je kunt op een bepaald niveau blijven coördineren, maar als er wordt gecoördineerd, moet er altijd iemand de leiding nemen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik deel uw zorgen, maar laten we dit als uitgangspunt nemen: we zijn allemaal tamelijk verrast geweest door de snelle veruiterlijking van radicalisering, door het aantal mensen dat naar Syrië is vertrokken, met een grote concentratie in een aantal steden. Een pak van hen, misschien wel de helft, zijn autochtonen die moslim zijn geworden, die geradicaliseerd zijn. Voor de meeste beleidsmakers is dit een nieuwe, schokkende situatie geweest waarop we niet meteen een pasklaar antwoord hadden. Laat er geen twijfel over bestaan dat we daarin zoveel mogelijk moeten coördineren.

Er zijn verschillende zaken tegelijk op gang gekomen. Er liepen al enkele zaken, op het federale niveau – ik heb daar lezing van gegeven – en ook op het Vlaamse niveau, inzake Onderwijs en vorming met betrekking tot de veiligheidsproblematiek, samenwerking tussen scholen en de lokale politiediensten – er was een omzendbrief daarover – samenwerking met Binnenlandse Zaken, samenwerkingsprotocol met de Staatsveiligheid inzake gegevens-uitwisseling, specifieke informatie voor de scholen inzake radicalisering. Het is dus niet zo dat er niets is gebeurd. Onderwijs organiseert ook rondetafelgesprekken.

Mijnheer De Ro, ik zal uw suggestie meenemen en zal dat bespreken met minister Smet. Is het zinvol om gebedshuizen, moskeeën te betrekken bij die rondetafelgesprekken? Moet daar een apart initiatief voor worden genomen, wetende dat de erkende maar een deel zijn van het aantal moskeeën? Ik heb meegedeeld wie er allemaal zou aan deelnemen: de lokale overheid, de schepenen van Onderwijs, de directies van de secundaire en basisscholen, de CLB's. Die gesprekken zullen plaatsvinden in Antwerpen, Mechelen, Maaseik en Vilvoorde. Moet de minister van Onderwijs dat uitbreiden? Ik bezorg hem de suggestie.

Het is zeer zeker de bedoeling, collega's, om de resultaten van alle initiatieven te laten doorstromen naar alle gemeenten. Er is al een eerste brochure gemaakt, op bestelling – zeg maar – van de vier betrokken steden, die met hun integratiediensten natuurlijk zeer dicht bij die problemen staan. De lokale actoren hebben uitdrukkelijk te kennen gegeven dat ze de regie willen behouden, met de lokale politie, in relatie tot de moskeeën, tot onderwijs en vrije tijd. Hun integratiediensten hebben expertise opgebouwd en hebben kennis van het terrein.

Dus heb ik beslist om de brochure, die wij niet inhoudelijk hebben gemaakt, te subsidiëren en om het onderzoek dat zij hebben uitbesteed met een projectsubsidie te ondersteunen. Het vergt natuurlijk wat tijd voor het onderzoek af is. Ik denk dat Marion van San dat onderzoek binnen heeft, uiteraard in samenwerking met diverse anderen. Ik hoop dat er concrete zaken uit zullen komen. Het is uiteraard de bedoeling, net zoals ik de brochure heb verspreid naar alle steden en gemeenten en integratiediensten, om alle resultaten die worden geboekt, ook in de pilootprojecten, door te spelen naar de andere steden en gemeenten.

Minister Vandeuren werkt een helpdesk uit, met twee pilootprojecten in Antwerpen en Brussel. De integratiecentra zijn daarbij betrokken. Ik neem aan dat het zijn bedoeling is om daarna een structurele oplossing uit te werken. We moeten kijken hoe we het allemaal coördineren, maar ik ben het met u eens dat er zeker in Welzijn nood is aan een helpdesk. Het initiatief is genomen om te kijken hoe dat het best wordt uitgewerkt, wellicht met één centraal aanspreekpunt, maar ik geloof ook heel sterk in wat de steden hebben gezegd: laat hen het terreinwerk doen en de coördinatie daarvan. Daar staan ze sterk op, en wie ben ik om hen tegen te spreken? Ze hebben gespecialiseerde diensten en lokale informatie. Het zal nog wel wat voeten in de aarde hebben om die frontoffice uit te werken. Er gebeurt nu heel veel voorbereidend werk en tegelijk al heel veel terreinwerk. We moeten dan zo veel mogelijk kunnen coördineren.

Mijnheer Kennes, ik ben niet betrokken bij de coördinatie van minister Milquet. Wij zijn niet uitgenodigd, ook al zou het interessant zijn geweest om de deelstaten te betrekken. We werken alsnog op deelstatelijk niveau, samen met het lokale niveau.

Mijnheer Janssens, ik was vergeten te antwoorden op uw vraag over De Koepel. Heel recent hebben we daarover eigenlijk een vraag gekregen van een collega van u, waarop ik een omstandig antwoord heb gegeven. De intrekkingsprocedure loopt. Ik wacht op een aantal adviezen, die ik nog niet heb. Als ik ze heb, kom ik tot een beslissing.

De heer Jo De Ro: Ik ben blij dat de rol van de moskee wordt meegenomen als suggestie, ook binnen uw beleidsdomein, hoop ik, minister. Mijnheer Kennes, wij merken op het terrein dat er een heel nauwe en goede samenwerking is tussen enerzijds de steden, ook andere dan de vier die vandaag zijn vermeld, en anderzijds justitie en politie, bevoegdheden die op het federale niveau liggen. Er wordt terecht gezegd dat er op bestuurlijk vlak eens moet worden gekeken hoe dat aanvullend kan gebeuren door de Vlaamse en de federale overheid. Dat lijkt me een ideaal onderwerp voor het Overlegcomité, dat die samenwerking zou kunnen bevorderen.

Ik blijf wel op mijn honger, ik moet dat eens in de commissie Welzijn gaan zeggen. Het is goed dat we werken aan de cel en aan een front- en backoffice, maar in Welzijn hebben op dit moment niet zo veel mensen expertise. Ouders, leerkrachten en jongerenwerkers moeten soms naar Nederland uitwijken om expertise te gaan zoeken. Dat is nodeloos tijdverlies. We moeten een grotere inspanning kunnen doen in Welzijn. Ik besef dat het niet gemakkelijk is voor zo'n groot beleidsdomein met zulke grote budgetten, maar ook met heel veel vragen en wachtlijsten. Toch moeten we dit prioritair behandelen, en dat hebben we zo opgenomen in de resolutie.

Ik zal met veel plezier beoordelen hoe de twee pilootprojecten in Brussel en Antwerpen een antwoord kunnen bieden. Onderschat niet hoe groot de menselijke miserie is en hoe groot de rol van Welzijn kan zijn, zeker in Vlaams-Brabant. We hebben daar een belangrijke historische achterstand, die enkel groter is geworden deze legislatuur, op terreinen als bijzondere jeugdzorg, crisisopvang en time-out. Die drie terreinen kunnen hierbij echt hulp bieden aan families, jongeren en scholen. Ik hoop dat er los van de tegenstelling tussen oppositie en meerderheid vooruitgang kan worden geboekt, nog voor 25 mei 2014, want anders verliezen we te veel tijd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de goede resultaten van Vlaanderen in het corruptierapport van de Europese Commissie - 922 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, uit het corruptiebestrijdingsverslag van de Europese Commissie blijkt dat Vlaanderen, meer bepaald het beleidsdomein Bestuurszaken, goede punten scoort. Niet alleen in vergelijking met andere, vooral zuiderse, landen in Europa doet Vlaanderen het goed, maar ook in vergelijking met andere Belgische gewesten.

Ik citeer enkele passages uit het rapport: "De manier waarop corruptie wordt voorkomen en opgespoord, hangt sterk af van het bestuursniveau (federaal, regionaal en lokaal). De federale overheid neemt wel initiatieven om integriteit te bevorderen en heeft de regels voor interne audits aangescherpt, maar een geïntegreerd preventiebeleid ontbreekt nog. (...) Op regionaal niveau gaan de beleidsdocumenten van het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over dit onderwerp niet dieper in op integriteit, transparantie en corruptiebestrijding. (...) De Vlaamse overheid heeft een integriteitsbeleid ontwikkeld om fraude en corruptie in haar diensten te voorkomen en te bestrijden. Dat beleid steunt op drie pijlers: preventie, monitoring en detectie, respons en sanctie. Ze definieert integriteit als 'handelen in overeenstemming met geschreven en ongeschreven waarden en normen die uitdrukking geven aan begrippen als rechtschapenheid, onschendbaarheid, onkreukbaarheid, zorgvuldigheid, zuiverheid van oogmerk, willens en wetens te goeder trouw zijn, betrouwbaarheid en geloofwaardigheid'. De Vlaamse overheid geeft hiermee een ruime invulling aan het begrip integriteit en verwacht van haar personeelsleden dat ze deze waarden naleven en uitdragen. Integriteit wekt vertrouwen bij de burger en vergroot de betrouwbaarheid voor de bedrijfswereld."

Het lijkt op een duidelijke lofzang ten aanzien van het Vlaamse integriteitsbeleid en meer bepaald voor Bestuurszaken. Minister, hoe staat u tegenover de specifieke bevindingen van dit rapport wat Bestuurszaken betreft? Een lofzang is altijd mooi, maar op welke vlakken kan het Vlaams integriteitsbeleid in uw visie nog worden verbeterd?

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Mijnheer Segers, u overtreft de heer Dehandschutter bijna in de voorzetten voor de minister, maar ik feliciteer u daarvoor. Het rapport verdient zeker de aandacht. Het doet de wenkbrauwen fronsen om te zien hoeveel landen slecht scoren in Europa. De landen die goed scoren, halen nog altijd percentages die men niet mogelijk acht.

Minister, vindt u de bescherming van de klokkenluider op het Vlaamse niveau afdoende? Neemt u daarvoor initiatieven? Het is nog altijd de achilleshiel van de corruptiebestrijding.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, dames en heren, wij hechten inderdaad heel veel belang aan het integriteitsbeleid. In de beleidsnota 2004-2009 was een volledig hoofdstuk gewijd aan de uitbouw van een kwaliteitsvol en sterk georganiseerd integriteitsbeleid bij de diensten van de Vlaamse overheid, in de zin van het voorkomen van schendingen, maar ook van het stimuleren en faciliteren van integer gedrag. In 2005 heeft de Vlaamse Regering een nota goedgekeurd met als titel 'geïntegreerd en gecoördineerd integriteitsbeleid'. Het beleid werd ingebed in de cultuur van de hele Vlaamse overheid.

Het beleid berust op drie pijlers: preventie, detectie en reactie. Het is bovendien gebouwd op een aantal fundamenteën: een degelijk regelgevend kader met onder meer de deontologische code, het Vlaams Personeelsstatuut en de klokkenluidersregeling.

In 2006 heb ik een coördinator Integriteitszorg aangesteld. Die coördinator zit het virtueel bureau Integriteit voor dat multidisciplinair samenwerkt. De coördinator werkt nauw samen met de interne auditdienst van de Vlaamse administratie die detectie- en forensische audits uitvoert bij de entiteiten van de Vlaamse overheid. Zoals u weet, is dat universum, sinds 1 januari van dit jaar, uitgebreid naar de lokale besturen.

Er is een continu aanbod van vorming en opleiding over integriteit met onder meer dilemmatrainingen voor onze medewerkers. Ze zijn in een aantal entiteiten nog eens geënt op entiteitspecifieke codes die sommige entiteiten hebben. Alle entiteiten hebben ondertussen

een contactpersoon integriteit. Ze zijn verenigd in het integriteitsnetwerk van de Vlaamse overheid. Daarnaast zijn er nog een aantal maatregelen, denkt u maar aan het vierogenprincipe, de dubbele handtekening bij een aantal zaken, het rotatieprincipe bij heel gevoelige functies en dergelijke. We hebben preventief zo veel mogelijk zaken in lijn gebracht.

In deze periode, 2009-2014, hebben we daarop doorgewerkt met nieuwe initiatieven: het uitbouwen van een meldpunt voor integriteitsschendingen, de evaluatie van de klokkenluidersregeling en het uitwerken van een ondersteuningsaanbod voor de vertrouwenspersonen integriteit.

De sterkte van het integriteitsbeleid van de Vlaamse overheid is naar mijn mening de integratie ervan in het humanresourcesbeleid (HR) en het welzijnsbeleid. Daarmee zijn we vrij uniek. Ons beleid krijgt een multidisciplinaire aanpak door samenwerking van actoren van aanverwante relevante werkdomeinen en beleidsthema's zoals emancipatiezaken, welzijn, interne controle, sociale dienst en personeelsbeleid. We zijn dan ook blij dat we in internationale rapporten aan bod komen. Het is niet evident om in een internationaal rapport van de Europese Commissie aan bod te komen als deelstaat en bovendien een dergelijk goed rapport te krijgen. In alle bescheidenheid mogen we zeggen dat ons beleid geldt als goed voorbeeld bij vakgenoten in binnen- en buitenland. Onze coördinator geeft regelmatig gastcolleges en toelichtingen bijvoorbeeld aan de Business School van de University of Greenwich in Londen, de Hogeschool van Gent, het HR-congres van 2012, een internationale bijeenkomst van 'Association of Certified Fraud Examiners' (ACFE), de vereniging van auditoren, de studiedag over integriteit aan de KU Leuven en een bijdrage over het integriteitsbeleid in een boek van Politeia.

Ook de klokkenluidersregeling geldt als een goed voorbeeld. U weet dat die ooit gekwalificeerd is als de tweede beste regeling na de 'Public Interest Disclosure Act' van het Verenigd Koninkrijk. Ondertussen hebben we nog een aantal verbeteringen aangebracht waardoor we in de internationale rankings misschien wel op plaats één of op een gedeelde eerste plaats zouden kunnen staan.

Op welke vlakken kunnen we nog verbeteren? We zetten al in op een multidisciplinair integriteitsbeleid, maar we kunnen nooit inbreuken vermijden, elk systeem zal ooit mazen in het net vertonen. Er zullen helaas altijd integriteitsinbreuken blijven plaatsvinden, 100 procent waterdichtheid kunnen we niet garanderen, maar zoals ik zei, blijven preventie, detectie en reactie de drie pijlers.

Voor deze periode zijn er nog drie verbeteringen die lopen of op het getouw staan. De eerste is een nieuwe ICT-code waarover straks onderhandelingen beginnen met de vakbonden. In die ICT-code zitten ook normen en waarden die moeten worden nageleefd door de personeelsleden bij het omgaan met ICT.

Een tweede verbetering is een bijsturing van de bescherming van de klokkenluiders. U hebt daaraan uw goedkeuring verleend, en daarvoor dank ik u, op 24 oktober 2012 in de plenaire vergadering. Er is een uitvoeringsbesluit dat eerlang zal worden goedgekeurd. Het bevat een aantal principes. Zoals u weet, is de Vlaamse Ombudsdienst voortaan ook bevoegd voor klachten van personeelsleden die betrekking hebben op de arbeidsbetrekkingen, de werkomstandigheden of de toepassing van de rechtspositieregeling van de personeelsleden van de betrokken bestuursinstantie op de tweede lijn. Dat betekent dat de ombudsman klachten behandelt waaraan volgens de verzoeker niet of onvoldoende tegemoet is gekomen bij de interne klachtenbehandeling, bij de eerste lijn.

Er werden ook een aantal verbeteringen aangebracht aan de bescherming van de klokkenluider, waaronder een betere bescherming van zijn identiteit, en er is een bijkomende beschermingsmaatregel voor de klokkenluider, meer bepaald de mogelijkheid om de klokkenluider, uiteraard met zijn instemming, een andere baan aan te bieden binnen de Vlaamse overheid. Dat is een vrijwillige herplaatsing. Mijn administratie heeft in uitvoering

daarvan een ontwerp van besluit tot wijziging van het Vlaams Personeelsstatuut uitgewerkt. Het maakt mogelijk om wat in het decreet staat, ook op het terrein uit te voeren. Het ligt voor het ogenblik voor advies bij de Raad van State, het zit dus in de allerlaatste rechte lijn na de vele onderhandelingen die daarover gevoerd moesten worden.

Er is ook een nieuw protocol uitgewerkt inzake de bescherming van de klokkenluiders, en dat zal binnenkort worden ondertekend – dat hoop ik toch – door de minister-president en mezelf en de Vlaamse ombudsman. Het bevat een doorvertaling van de nieuwe decretale beschermingsmaatregelen die u hebt goedgekeurd.

Heel recent, op 31 januari 2014, gaf de regering goedkeuring aan mijn conceptnota ‘het voorkomen van fraude of misbruiken bij overheidsopdrachten geplaatst door entiteiten van de Vlaamse overheid’. Het is zo dat we met onze diverse entiteiten niet altijd op de hoogte zijn van negatieve ervaringen die bepaalde entiteiten hebben met dienstenverleners, aannemers. Het gaat om dienstenverleners die negatief werden beoordeeld, die de kantjes eraf hebben gelopen of tegen wie een strafonderzoek werd geïnitieerd. Bij het uitschrijven van een overheidsopdracht is het goed dat men kennis heeft van wat fout is gelopen bij een andere entiteit. Op die prestaties uit het verleden, de ‘past performances’, hebben we veel te weinig zicht. We hebben evenmin zicht op vorige strafrechtelijke zaken die lopen of afgesloten zijn. Met de conceptnota willen we een methode uitwerken om te komen tot een samenwerking, een uitwisseling tussen de diverse entiteiten. Daarvoor stellen we instrumenten ter beschikking, een uit te bouwen digitaal instrument met een referentiedatabank overheidsopdrachten. Daarin kunnen dan definitieve veroordelingen die werden uitgesproken, gezien worden, een lijst van deelnemers die door strafrechtelijke incidenten uitgesloten zijn voor overheidsopdrachten, maar ook eenvormige attesten van goede uitvoering, want het is ook heel belangrijk om te zien welke aannemers en dienstenverleners puik werk hebben geleverd.

We zijn dus nog volop uitwerking aan het geven aan bijkomende maatregelen, die er hopelijk toe zullen leiden dat we bij toekomstige rapporteringen nog beter zullen scoren. Alles heeft natuurlijk slechts één bedoeling, namelijk het vermijden van problemen door zo veel mogelijk preventieve maatregelen te nemen.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, ik dank u voor het omstandige antwoord. Een aantal zaken die blijkbaar hebben geleid tot dit mooie rapport, zijn hier in de loop van de legislatuur ook in de commissie gepasseerd, vandaar ook de vraag.

Ik onthoud vooral, minister, dat de sterke punten de multidisciplinaire aanpak betreffen en dat u daar verder op blijft focussen, en dat wat de verbeterpunten betreft, er zeker nog vooruitgang mag worden verwacht vanuit het gebeuren inzake de ICT-code en de bijsturing van de klokkenluidersregeling.

Mijnheer Vanden Bussche, u mag alle vergelijkingen maken met mijn goede collega Lieven Dehandschutter die u maar wilt maken. Ik ben daar zeer vereerd door. Maar dit gaat natuurlijk wel over een verslag van de Europese Commissie. Wij hebben daar geen hand in. Daar kunt u ons moeilijk van een een-twee verdenken. Als er een rapport is als dit, moeten wij, die in een commissie zetelen die daar toch mee te maken heeft, daar toch even de nodige aandacht aan besteden en de mening van de minister vragen.

Collega's, hiermee is toch bewezen dat een corruptievrije overheid vertrouwen wekt bij de burger en dat we, wat Vlaanderen betreft, duidelijk op de goede weg zijn.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Het is u van harte ‘gejeund’.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■